

Toespraak gehouden door J.D.W. Eerbeek, voorzitter Stichting Exodus Nederland, bij het eerste lustrum van Exodus Alkmaar op 28 november 2003

Beste mensen van Exodus Alkmaar,

"Bij ondergetekenden bestaan ideeën om ook in Noord-Holland met een Exodusproject van start te gaan. Daarom nodigen wij jullie uit voor een bijeenkomst met belangstellenden om over één en ander nader van gedachten te wisselen en mogelijk een eerste begin te maken.

De bijeenkomst zal gehouden worden op donderdag 25 april 1996 om 9.30 uur op het bureau van de reclassering, Winkelwaard 494 te Alkmaar."

Zo luidde de eerste uitnodiging voor de initiatiefgroep van wat later Exodus Alkmaar zou gaan heten.

Graag wil ik jullie vandaag, bestuur, medewerkers en bewoners namens het bestuur van de Stichting Exodus Nederland van harte feliciteren met jullie eerste lustrum.

Van 25 april 1996 tot 27 november 1998 hebben jullie Exodus Alkmaar voorbereid; dat is een betrekkelijk korte periode. Het geeft iets aan van de vitaliteit van het Exodusconcept: korte lijnen, snel handelen, intense concentratie op de doelgroep.

En in de afgelopen 5 jaar hebben jullie Exodus Alkmaar tot een goede organisatie ontwikkeld met goede resultaten.

Exodus en de betekenis van de nazorg aan ex-gedetineerden is de laatste maanden sterk in het nieuws geweest. De hoge criminaliteitscijfers en de noodzaak daar iets aan te doen staat hoog op de politieke en maatschappelijke

agenda. Criminaliteitspreventie is een belangrijke maatschappelijke bijdrage die wij leveren. Onze inzet daarbij is: voorkom criminaliteit, vooral ook door te investeren in mensen. Het brengen van mensen op een nieuwe levensweg is de beste basis om het oude leven af te sluiten. Om aan de onderwereld te ontkomen moet de bovenwereld opengaan.

Vernieuwing van je leven begint niet buiten jezelf maar in jezelf. Zo is dat bij ieder mens.

Zo is dat ook bij gedetineerden en ex-gedetineerden. Vernieuwing van je leven begint in jezelf. Een leven van criminaliteit achter je laten betekent een aardverschuiving.

Op 28 oktober j.l. hielden wij in de Waalse kerk in Den Haag een manifestatie, gericht op het behoud van onze subsidie. Er werd een petitie met duizenden handtekeningen overhandigd aan de voorzitter van de vaste kamercommissie voor justitie. Rini Wagtmans, ooit gele-truidrager in de Tour de France, een volhouder eerste klas dus, bood een fiets aan uit de fietsenmakerij van Exodus Den Haag.

Tijdens die manifestatie sprak Cedrik, een oud-bewoner van Exodus Groningen. Hij heeft het begeleidingsprogramma doorlopen en hij is alweer enige tijd beheerder in het Exodushuis. Van bewoner naar medewerker. Hij is daar een belangrijke schakel geworden in het Exodusprogramma. Van boef naar burger.

Cedrik sprak over de diep ingrijpende keuze die hij zelf had moeten maken om z'n oude leven achter zich te laten en z'n nieuwe leven te beginnen.

Ik volg hem even in zijn verhaal.

Het gaat om een keuze voor het goede en tegen het kwade. Dat is de basis.

Maar om die keuzen te leren maken, heb je wel begeleiding nodig. Zeker als ze een wending van 180 graden betekenen in je leven.

Cedrik sloot zijn toespraak indrukwekkend af: Ik heb zelf duidelijke keuzen kunnen maken en daarom ben ik gekomen waar ik nu ben. Maar er zijn nu daar in de gevangenis nog mensen in dezelfde levenssituatie als waarin ik eens was. Voor hen is intensieve nazorg nodig. Projecten als Exodus.

Tot zover Cedrik.

Zij zijn nog daar waar ik eens was. Mensen in de gevangenis. Daar waar de bewoners van Exodus Alkmaar eens waren. Dat is de vicieuze cirkel waar je met je leven in kan zitten.

Veel gedetineerden zitten niet alleen vast in de bajes. Ze zitten ook vast in hun eigen levensverhaal. Velen hebben complexe problemen op persoonlijk en maatschappelijk gebied. En ze kunnen zich daar op eigen kracht niet uit bevrijden.

Vijf jaar Exodus Alkmaar. Een jubileum dat gevierd mag worden. Want jullie hebben in die vijf jaar in deze stad een goed lopend project neergezet.

Ik wil daar een paar opmerkingen bij maken.

1. Het betekent dat het particulier initiatief in korte tijd in staat is een belangrijke bijdrage te leveren aan criminaliteitspreventie.
2. Uit de ervaring in Exodus Alkmaar blijkt dat de Exodusformule ook hier werkt. En die Exodusformule heeft twee belangrijke spitsen. De eerste is dat voor de complexe achtergrondproblematiek van de gedetineerden een samenhangend begeleidingsaanbod op alle levensgebieden nodig is. De bekende door Exodus ontwikkelde vierslag: wonen, werken, relaties en zingeving. Geen gefragmenteerde begeleiding dus, maar samenhangende begeleiding. En vooral ook: de zingevingskant niet vergeten om daarmee de nieuwe levensweg in iemand zelf te

verankeren.

Een tweede belangrijk punt in de Exodus-filosofie is dat nazorg verankerd dient te zijn in de samenleving. Professionele begeleiding, jazeker.

Maar professionele begeleiding niet op zichzelf staand, maar verankerd in de samenleving als geheel.

Exodushuizen zijn uitgestoken handen van de samenleving zelf.

3. Een belangrijk punt in de criminaliteitspreventie is het tot ontwikkeling brengen van binding met de samenleving . In een interview met het Justitie Magazine van oktober 2003 wijst de criminologe mevrouw Junger-Tas op dit essentiële punt.

Ik citeer: "Binding – met je naaste, je geliefde of je ouders, maar ook met instituties zoals school, werk, vrienden of de sportclub - is een zeer belangrijke factor bij de integratie. Kinderen – en volwassenen trouwens ook – moeten gebonden zijn aan de samenleving waarin ze leven. Want als die binding er niet is hebben ze geen boodschap aan de eisen die de samenleving stelt. Ze hebben niets te verliezen, het kan ze niets schelen."

Door de inbedding van de Exodusprojecten in de brede samenlevingsverbanden als de kerken en door de inzet van de vrijwilligers en de relaties met maatschappelijke organisaties leveren wij een belangrijke bijdrage aan dit leggen van verbindingen.

Zij zijn nog daar waar ik eens was.

Verhalen van de bewoners van Exodus. Verhalen die ik hoor van gevangenen.

Ik hoor in die verhalen altijd een appèl op ons, op de maatschappij, op de politiek om de levenssituatie van gedetineerden en ex-gedetineerden tot onze zorg te maken.

Hun levensloop vraagt onze uitgestoken hand om een eindje met hen mee te gaan.

Criminaliteit staat hoog op de politieke en maatschappelijke agenda. En dat is terecht, want criminaliteit is uiterst schadelijk voor de slachtoffers en ook voor de daders zelf.

Ik hoop dat bij alle gespierde taal die we om ons heen horen als het om gedetineerden gaat, het geloof levend blijft dat wij hen nooit mogen afschrijven. Het evangelie leert ons dat hoe ons leven ook loopt, wij er altijd bij blijven horen. Bij God en bij de mensen.

We zijn dankbaar dat de Tweede Kamer – kamerbreed – breder kon niet – ons werk weer op de begroting van het ministerie van justitie heeft gezet.

Wij hebben dat als meer dan een financiële steun ervaren.

Wij hebben daar een stimulans van de gekozen volksvertegenwoordiging in gevoeld om door te gaan.

En daarmee is denk ik een nog steviger basis gelegd voor een uiteindelijk vaste subsidie.

Exodus Alkmaar, jullie vormen hier voor gedetineerden het perspectief om een nieuw begin te kunnen maken. Om vrijheid in verantwoordelijkheid vorm te geven.

Jullie zenden aan de gedetineerden achter de muren de boodschap uit dat er buiten mensen zijn die op je willen wachten. Mensen die wat in jouzelf begonnen is samen met jou verder tot ontplooiing willen brengen.

Ik wens jullie toe dat jullie daar in de komende jaren aan mogen blijven werken onder Gods zegen.

Tenslotte wil ik jullie namens de Stichting Exodus Nederland een geschenk aanbieden. Het is een symbolisch geschenk: een anker.

Dat anker staat voor: nieuwe ankerpunten vinden voor bewoners in de ontwikkeling van hun eigen mogelijkheden. Nieuwe ankerpunten vinden in de samenleving. En tenslotte Exodus zelf: verankerd in de kerken en verbonden met vele organisaties in de samenleving.